

KUUROMYKKÄIN LEHTI

SUOMEN KUUROMYKKÄINLIITON ÄÄNENKANNATTAJA

N:o 10
Lokakuu

TOIMITTAJAT:
JOHN SUNDBERG HUUGO NYBERG
Vastaava. Toim. sihteeri.
Johanneksentie 4.
pub. 81 54.

28:s vuosik. 1923.

— Tilauksia vastaanotetaan kaikissa postitoimistoissa. — Hinta 10 mk. koko vuodelta. —

Eräs kuuromykkäin ystävä.

Neiti Rosa Forstén Salossa 80 vuotias.

Syysk. 20 päivänä täytti Salon postikonttorin hoitaja neiti Rosa Forstén 80 vuotta. Hän on syntynyt Joensuun kaupungissa 20 p. syysk. 1843 maanmittari F. M. Forsténin ja hänen vaimonsa Flora Mathilda Ferrin'in tyttärenä. Isän aikaisen kuoleman vuoksi täytyi Rosa F:n jo nuorena hankkia ansiotyötä. V. 1864 hän sai ensimmäisen varsinaisen virkatoimen hoidettavakseen, nim. Joensuun kaupungin v. t. tuulaakikirjanpitäjän ja vaakamestarin viran, joita hän hoiti useita vuosia.

V. 1864 nimitettiin Rosa Forstén kruunun ja kaupungin rahastonhoitajaksi Joensuussa, ollen samalla myös kirjanpitäjänä siellä sijaitsevassa Pohjoismaiden Osakepankin konttorissa sekä lähes vuoden ajan henkikirjurin viranhoitajana matkustaen sekä kruununvoudin kanssa että yksinäänkin virkamatkoilla ympärin Liperin kihlakuntaa.

V. 1887 nimitettiin Rosa Forstén postinhoitajan toimeen Lahdessa, josta hän 1½ vuoden kuluttua sai siirron Salon postinhoitajan virkaan, jota hän on siis hoitanut jo 35 vuotta ja hoitanut erittäin ansiokkaasti suurella huolella ja tarkkuudella, ollen muuten Suomessa ensimmäinen naispuolinen postimestari.

Erikoista tarmoa ja rohkeutta osoittavana tekona mainittakoon, että neiti Forstén vanhalla iällään, noin 12 vuotta sitte, noin 68 v. vanhana rakennutti itselleen suuren talon n. s. „postinkulman” Salossa, jossa hän siskoineen vieläkin asuu, ja jossa myöskin Salon postikonttori sai ajanmukaisen huoneuston; vahinko vaan, että hän tuli myyneeksi tuon komean talonsa alhaisella hinnalla sota-aikana.

Hänellä on ollut muutakin luottamustoimia, niinpä on hän toiminut 23 vuotta Salon yhteiskoulun johtokunnan puheenjohtajana ja on siinä edelleenkin.

Edelläoleva on lainattu Salon seudun kunnallis-lehdestä. Voimme vaan lisätä, että neiti Rosa Forstén on kuuromykkäin lämmin ystävä ja hyväntekijä. Monta kertaa ovat paikkakunnan kuuromykkät saaneet kokoontua hänen luonaan kokouksiaan ynnä muita tilaisuuksiaan varten, ja silloin ei ole lämmintä kahviakaan puuttunut. Onpa toisinaan jääty yhteiselle ateriallekin.

Neiti Forsténilla on myöskin kaksi iäkäästä k.m. siskoa, joista vanhin on jo 86 vuotias ja toinen 70 paikoilla. Olen kuullut, että neiti F. omin varoin kustansi molempien kuuromykkäsiskojensa koulunkäynnin.

Neiti Forstén joka vielä on hyvissä ruumiin ja sielun voimissa, joutui merkkipäivänään suurem-
moisten kunnianosotusten esineeksi. Jo klo 7:ltä aamulla kävi 2 laulukuoroa laulamassa, puheineen ja kukkineen, Palokunnan torvijoitokunta kävi myöskin soittotervehdyksellä. Sitte kävivät yhteiskoulun opettajat ja oppilaat kokonaisuudessaan, hänen asuntonsa edustalla lauluineen, puheineen ja kukkineen. Koulu sai lupapäivän.

Kukkatervehdyksiä saapui pitkin päivää, joulukossa pari lähetystöäkin, ja illalla klo 7 oli nti Forsténin kunniaksi järjestettynä juhlahetki Palokunnantalolla jossa paljon Salolaisia y. m. kansalaisia oli saapuvilla kunniavierasta vastaanottamassa ja hänelle juhlimassa.

Ystävät olivat keränneet 10,000 mk. ja sillä summalla perustettiin nti Forsténin nimelle Salon yhteiskoululle stipendirahasto.

Turun ja sen ympäristön kuuromykkät olivat myöskin valinneet lähetystön, johon tulivat nti Maiju Nieminen, hra K. Hakala ja allekirjoittanut. Komea kukkalaite oli lähetetty Turusta, ja lähetystö vei sen perille puoli 10 aamupäivällä. Tilaisuudessa pidettiin seuraava allekirjoittaneen laaitima onnittelupuhe:

„Turun piirissä asuvat kuuromykkät, kokoontuneina yhteiselle esitelmäpäiville Turkuun t. k. 15—17 päivinä, lähettävät Teille, ystävälleen ja hyväntekijälleen kukkaistervehdyksen ja sydämelliset onnittelut suuren merkkipäivänne johdosta! Samalla lausuvat he sen hartaimman toivomuksen, että Te vielä kauvan saisitte elää ja vaikuttaa ansiokkaassa työssänne, ja olkoon terveys, rauha ja runsas Korkeimman siunaus aina osananne!”

Nti Forstén kiitti liikutettuna huomaavaisuudesta ja tarjosi lähetystölle kahvit.

Hyljätystä kuuropojasta tuli sivistynyt mies ja suuri maanviljelijä.

Minä otan kynäni käteeni ja alan kirjoittaa kertomuksia hyljätystä kuuropojasta. Kuuromykillä on lysti lukea näitä kertomuksia.

„Särkimäki“-nimisessä kylässä Mäntyharjulla syntyi pieni poika vuonna 1895. Hänen isänsä oli ammatiltaan suutarimestari paikkakunnalla. Kahden vuoden vanhana poika sairastui kuumetautiin ja sitten myöhemmin tuli kuuroksi. Häneltä katosi hyvä puhelahja kokonaan, eikä hän sen jälkeen osannut puhua yhtään. Vanhat ja nuoret ihmiset, jotka eivät tunteneet eivätkä ymmärtäneet kuuromykkien oloja ja luonteita, luulivat, ettei kuuro poika kuuroutensa takia kelpaa mihinkään toimeen. Lapset toistensa kanssa leikkiessään tekivät usein pilkkaa nolosta kuuropojasta, eivätkä halunneet tulla hänen kanssaan leikkikumppaneiksi, vaan menivät aina pakoon leikkikentältä, kun kuuro poika koetti tulla leikkimään heidän kanssaan. Mutta hän antoi lasten mennä vaan pakoon itseään ja meni miettimään ja tekemään omin päin leikkikaluja.

Isä kuoli pojan 7 v. vanhana ollessa. Hän tuli onnettomaksi, kun ihmiset hylkivät yhä enemmän häntä. Hän eli aivan avuttomana äitinsä kanssa. Poika näki joka päivä pikkukoululasten kulkevan koulun ja kodin välillä kirjalaukut kädessä ja selässä. Hän myös näki, että muut lapset osasivat jo kirjoittaa laskuja ja kirjoituksia vihkoonsa. Poika itki, ettei kukaan huolinut hänestä yhtään, eikä ottanut häntä kouluun oppilaaksi, eikä opettanut häntä kirjoitustaitoiseksi. Poika näki Aapiskirjan pöydällä ja päätti ottaa sen ja katsoa ensin sen kuvia. Siinä oli myöskin käsikirjoituksia ja kirjaimia, joita poika opetteli omin päin kirjoittamaan ensin hyvin hitaasti ja sitten tavallisesti. Poika keksi erään ihmeellisen ajatuksen, että jossakin kaukana on kyllä joitakin kouluja kuuromykkiä lapsia varten. Siitä hän kertoi äidilleen. Hän viittasi kädellään kaukaiseen paikkaan kouluille päin ja näytti kotinsa pöydällä olevaa Biblian kirjaa, että on samanlainen kaukaisessa koulussakin. Äiti ihmetteli ja tuli onnelliseksi, kun poika puhui ihmeellisestä koulusta, mutta äiti ei tietänyt, minkälainen koulu kuuromykkiä varten on. Äiti päätti mennä poikansa kanssa Kalliolaan kyselemään Kanteleelta koulusta ja kuuromykkistä. Herra Kantele oli ollut Kuopion lyseon opettaja ja tunsikin Kuopion kuurojen koulun. Herra kutsui pojan sisään ja pani kynän ja paperin pöydälle pojan eteen, koettaakseen, osaako kuuropoika kirjoittaa. Poika rupesi rohkeasti kirjoittamaan hyvin hitaasti kirjaimia. Herra ja koko väki kävivät katsomassa ihmeellistä kuulemattoman kirjoitusta. Herra sanoi, että tuo poika kelpaa kyllä oppilaaksi puhokouluun. Hänen on mentävä Kuopion kuurojen kouluun. Herra myöskin puheli äidille kuu-

rojen koulun asioista ja kuuromykkien opetuksesta. Kahden vuoden perästä poika vietiin Kuopion kuurojen kouluun v. 1904. Hän oli silloin 10 v. vanha. Koulussa hän oli oppinut hyväksi kirjoittajaksi ja puusepäksi.

Vuonna 1912 poika sai päästötodistuksen koulusta ja meni kotipitäjäänsä. Monet ihmiset epäilivät vielä, osaako kuuromies tehdä työtä samoin kuin kuulevat miehet. Ei kukaan tullut pyytämään häntä työhönsä. Muita kuulevia nuoria miehiä pyydettiin useita kertoja töihin ja talon rengiksi, mutta kuuromies ei ihmisten mielestä kelvannut talon rengiksi. Toisinaan hänellä ei ollut yhtään rahaa ja toisinaan oli hyvin vähän rahaa.

Vuonna 1913 tuli vaivaistaloon uusi pehtoori, hämäläistapainen mies. Hän on kotoisin Kustaa-vista. Alussa hän ei tuntenut kuuromykkää miestä. Mies meni rohkeasti kysymään pehtoorilta työtä. Epäilemättä pehtoori lupasi ottaa kuuromykkä miehen työhön. Hän tuli itse neuvomaan miehelle työtä, pellon raivausta. Pellon raivauksessa hän osoitti suurta ahkeruutta ja kestävyyttä. Pehtoori kiitti häntä hyvästä työstä. Kolme vuotta oltuaan pehtoorina hän erosi virasta ja meni Penttilään pehtooriksi. Hän muisti vielä kuuromykkää hyvänä työntekijänä. Hän ajatteli, että mies kelpaa kyllä Penttilän kyntäjäksi ja hevosmieheksi. Pehtoori keskusteli Penttilän omistaja agranoomiin kanssa kuuromiehen ottamisesta työhön. Agranoomi meni itse hakemaan kuuromiehen taloonsa työmieheksi. Mies lupasi tulla ensimmäiseksi rengiksi Penttilään. Pehtoori käski kuuromiehen mennä kyntämään suurella, kahden hevosen auralla. Kun mies ei koskaan ennen ollut kyntänyt auralla, niin hän pelkäsi, ettei hän osaa kyntää. Mutta mies meni rohkeasti koettamaan kyntää. Kyntäminen onnistui äkkinäisen hyvin. Pehtoori tuli paikalle katsomaan ja sanoi, että se on hyvin kynnetyt. Hän kiitti kuuroa miestä hyväksi kyntäjäksi. Siitä ajasta mäntyharjulaiset oppivat tuntemaan kuuromiehen kyntötaitoiseksi maanviljelijäksi. Kuuromykkää miestä, jota oli ennen hyljätty ja halveksittu, pyydettiin useita kertoja joka taholta talon rengiksi.

Pehtoori kuoli ja haudattiin Kustaaavin hautausmaalle. Kuuromykkä mies muistelee suurella kaipauksella hyväntekijäänsä. Hän muistaa hyvin Kalliolan herraa kouluun ohjaajanaan.

Arvi Haari.

Kuuromykkäin päivät.

Vietettiin Turussa t. k. 15—17 p:nä.

Syysk. 15, 16 ja 17 p:nä olivat Turun ja sen ympäristön kuuromykät kokoontuneet Turkuun esitelmäpäiville, jotka pidettiin Turun kuuromykkäinyhdistyksessä Venäjänkirkkokadun 6:ssa. Osanottajia niihin oli saapunut runsaasti ja esitelmän-

pitäjinä esiintyivät useat kuuromykkäin opettajat ja muutamat kuuromykkät.

Ensimmäinen esitelmäpäivä alkoi opettaja *J. K. Palomaa* pitämällä puheella, jossa painostettiin koulunkäyneiden kuuromykkäin valistustyön tärkeyttä ja merkitystä heidän henkisessä ja hengellisessä kehityksessään. Puhetta seurasi kuuromykkäin matkapapin pastori *K. A. Nymanin* rukous, jonka jälkeen esitelmäpäiviä johtamaan valittiin hrat *Palomaa* ja *Nyman* sekä sihteeriksi hra *Elias Savisaari*. Lisäksi päätettiin puhekielellä pidettävät esitelmät tulkita viittomakielellä. Sitten piti johtaja *E. J. Pesonen* laajan ja valaisevan esitelmän karjanhoidon alalta ja kuuromykkäin matkapuhuja *Eino Karilas* Helsingistä esitelmöi Viron oloista sekä esitti hauskaasti ja vilkkaasti havaintoja matkoiltaan Viron kuuromykkäin keskuudessa syyskuun alussa.

Toisena päivänä sunnuntaina aamupuolella piti pastori *K. A. Nyman* jumalanpalveluksen kuuromykkäille, jotka lukuisasti olivat saapuneet tähän mieltäylentävään tilaisuuteen. Päivällä jatkui taas esitelmänpito. Opettajatar *N. Helsingius* piti kaksi lämminhenkistä esitelmää lähetystyöstä Afrikassa. Toinen niistä koski ranskalaisen professorin *Schweitzerin* ja toinen skotlantilaisen neidin *Slessorin* monivuotista ja siunauksellista työtä ja toimintaa neekerien joukossa. Pienen väliajan kuluttua esitelmöi opettajatar *A. Nyström* yhdestä kuuromykkäin hyväntehtävistä postimestari *Olga Forstenista*, joka on täyttänyt 80 vuotta. Hänen syntämypäivänään päättivät osanottajat lähettää hänelle onnen-toivotuksensa lähetystön ja kukkain muodossa. Ilta-päivällä oli esitelmäpäivän jäsenille järjestetty illtama ohjelmiseen, jossa m. m. oli hra *Karilaan* esitelmä *Mikael Agricolasta*.

Kolmannen päivän aamuna tekivät osanottajat opintomatkan *Paraisten* kalkki- ja sementtitehtaalalle, jossa tehtaan puolesta heidät mitä ystävällisemmin vastaan otettiin, kahvitettiin ja näytettiin ja selitettiin tämän suuremmoisen tehtaan nähtävyyksiä. Tästä kaikesta olivat kuuromykkät erittäin kiitollisia tehtaan isäntäväelle. Kun oli tultu opintomatkalta pidettiin vielä iltapuolella esitelmä. Pastori *Nyman* piti mielenkiintoisen esitelmän *Kristoffer Kolumbuksesta* ja opettaja *Palomaa* kuuromykkäsokean *Frans Leijonan* lapsuudesta esittäen hänestä ennen julkaisemattomia tietoja sekä hra *Savisaari* kukkien hoidosta.

Sitten olikin esitelmäpäiville varattu aika päättyneen, joten seurasi niiden lopettaminen. Päättäjäispuheessaan loi op. *Palomaa* lyhyen katsauksen esitelmäpäivien saavutuksiin, toivoen kuuromykkäin vatedeskin lukuisasti saapuvan oppia ja valistusta hakemaan. Loppurukouksen piti pastori *Nyman* ja osanottajat hajaantuivat tyytyväisinä jokapäiväisiin toimiinsa.

Vanhain kuuromykkäin päivä Pyhänmiesten päivänä 4. XI. 1923.

Pyhänmiesten päivä tulee taas pian. Se on marraskuun 4 p:nä. Monena vuotena on jo totuttu silloin pitämään „vanhain kuuromykkäin päivää“. Silloin ovat Suomen kuuromykkät pohjoisessa, etelässä, idässä ja lännessä koonneet rahaa Ävikin vanhain k.m. naisten kodille Hyvinkäällä. Samalla tavalla tehdään tänäkin vuonna. Kehoitamme Suomen kuuromykkiä ensi marraskuun 4 p:nä muistamaan Ävikin pikku vanhainkotiä ja sen väsyneitä, vanhoja, työhönkykenemättömiä kuuroja asukkaita. Heitä on nyt 8 siellä. Ävikissä ovat he saaneet rauhallisen, lämpöisen ja hyvän kodin, jossa heitä ymmärretään, ja jossa heillä on hauskaa olla. Suomen kuuromykkät ovat vapaaehtoisilla lahjoilla ennen paljon auttaneet Ävikia. He ovat lähettäneet sinne rahaa ja tavaroita lahjaksi. Pyhänmiesten päivä on ollut lahjain antamispäivä. Silloin ovat kuuromykkät lähettäneet rahaa, koonneet rahaa, pitäneet yhdistyksissään pieniä iltamia tai myyjäisiä Ävikin hyväksi. Ja kuulevatkin ystävät, kuuromykkäin opettajat, auttajayhdistykset, sukulaiset y.m. ovat silloin koonneet lahjoja Ävikille. Niillä lahjoilla on vanhainkoti tullut toimeen monta kuukautta vuosittain.

Älkää unhoittako Ävikia tänä vuonnakaan! Pitäkää muistissa vanhain kuuromykkäin päivä! Sillä Ävik tarvitsee rahaa ja lahjoja. Sehän elää melkein kokonaan vapaaehtoisista kuuromykkäin lahjoista. Ävikin koti ottaa kiitollisuudella vastaan kaikenlaisia lahjoja: rahaa, vaatteita, ruoka-aineita, viljaa, mitä vain. Sillä nyt on kallis aika ja tällaisten laitosten on nykyään vaikeaa toimia.

Lahjoja voi lähettää suoraan osoitteella *Kuuromykkäinkoti, Hyvinkää, Ävik*. Mutta allekirjoittanut ottaa myös lahjat kiitollisuudella vastaan.

Helsinki lokakuussa 1923.

J. Sundberg

os. Helsinki, Arkadiankatu 18.

Kärpäslätki ja Kuuromykkäin Lehti.

Tuntuu rumalta ja ruokottomalta rinnastaa kaksi niin eriasteista asiaa kuin on likainen kärpäslätki ja sievä, puhtoinen Kuuromykkäin Lehti. Mutta missä asiat tulevat keskenänsä kosketuksiin, siinä ne ovat selitettävät.

Minä makasin päivällisen jälkeen pitkälläni pirtin penkillä. Huoneessa lenteli paljon kärpäsiä ja itsepuolustukseksi olin ottanut kärpäslätkin, jonka heiluttamisesta ne pysyttelivät loitompana, rohkeimpien viruessa raatoina lattialla.

Silloin syöksyi naapurin poika pirttiin. Tietäen hänen tuovan postia, kysyin heti: „tuliko Kuuromykkäin Lehti — — —?“ Lauseeni jäi katkonaiseksi, sillä

vastaus tuli ennen aikojaan. Paljon puhuvan näköisenä ojensi hän lehden minulle sanoen: „tässä on kirjoitus, joka koskee sinua.“ —

— „Minua?“ toistin kysyvästi.

— „Niin, ja sinua haukutaan!“

Avasin kiireimmän kaupalla lehden ja etsin siitä jotenkin vapisevana „itseäni“, jonka pian löysin, vaikka oli visusti piilossa.

Luin ja luhistuin!

Hypäsin penkiltä pystyyn lehti oikeassa ja lätki vasemmassa kädessäni. Mutta kovaksi onneksi olin ottanut liian kovan spurtin (ponnistuksen), koska hypätessäni löin päälakeni matalaan välikattoon, jolloin näin kaikki taivaan tähdet ja luulen, että näin myös jotakin punaista. Mutta miten olikaan, selviydyin niistä pian ja luin toistamiseen seisaaltani saman raportin. Se oli aika sekasotkua. Se alkoi sanalla: terveisiä maalta, vaikka piti olla kauppalasta. Sitten se sisälsi viittä eri asiaa nykyajan maanitikoista, kupparinsaunasta, adventistisaarnaajista ja muinaisajan sapa-teista, „Pärtylinsaunasta“, pakanakuninkaista Mooseksen aikaan asti, sekä päättyi ihmeelliseen juttuun jostakin naiskuvataulusta! Sen luettuani löin ylenkatseellisesti lätkällä lehteä, joka sai siirtyä toisten käsiin.

Mutta lätkä jäi edelleen käteeni. Hakkailin sillä omia aikojani saapasvarteeni, kunnes kahvipöytä houkutteli minua viereensä. Mutta ei itse kahvi houkuttellut, vaan karpäset. Muutamien murhanhimoisten lyöntieni jälkeen sattui lasinen sokeriaski kaatumaan ja vieräi laitaa kohden, ollen seuraavassa tuokiossa lattialla menneenä kaluna. Ei ollut minun silloin hyvä olla mukana kahvipöydässä, jossa reväisty sanomalehtikaistale toimitti edesmenneen sokeriaskin virkaa. Mutta siinä murheissani istuin ja tirkistelin ruudun läpi puutarhaani. Siellä uusien omenapuun tainten ja pensasvesojen seassa kasvoi juuri julman vahvoja ohdakkeita ja leskenlehtiä, voikukkia ja timoteitä, sekä törrötti puolimädännyt omenapuun kanto. — Tuli uudestaan käteeni Kuuromykkäin Lehti. Se on todellakin suloinen lehti, sillä se karkoitti särkyneen sokeriaskin mielestäni unholaan, vieläpä sai aikaan sen, että oli niinkuin ei mitään olisi tapahtunutkaan. Ja sitä lukiessani sisuni suli ja minä lämpenin saadessani tietää, että osataan sitä muuallakin elää maalaiselämää, vieläpä oikein kuappalassakin.

Lollo.

Kehoitus kaikille Suomen kuuromykkille.

Saksanmaan kuuromykkiltä on tullut hätähuuto, avunpyynti Suomessa asuville veljille ja sisarille. Siellä ovat ihmisten olot surkeat ja vieläkin surkeammassa ja onnettomammassa tilassa ovat siellä kuuromykkät. Koko kansa kärsii maailmansodan seurauksia: nälkää, kaikenlaista puutetta ja vie-

raan voittaja-vallan sortoa. Saksan rahalla oi ole mitään arvoa. Hinnat ovat äärettömän korkeat. Koko maassa on puute ja hätä. — Suomen kuuromykkäin Liiton keskushallitus on saanut kirjeitä Saksan k. m. yhdistyksiltä. Saksan kuuromykkät pyyvät apua. Heillä ei ole ruokaa, eivätkä he voi ostaa vaatteita eikä kenkiä. Heidän vaimonsa näkevät nälkää ja heidän lapsensa kituvat ruuan, maidon ja vaatteiden puutteessa. Kukaan siellä ei voi heitä auttaa, sillä jokainen kuuleva tarvitsee itse jokaisen pennin ja leivän murun, mikä hänellä on. Kuuromykkäin ei lievitä kukaan.

Suomen kuuromykkät! Teillä on tätä nykyä ruokaa yllinkyllin, vaatteita ja tavaraa. Te ansaitsette hyviä palkkoja joka päivä. Auttakaa Saksan onnettomia kuuromykkäitä! Suomen K. m. Liiton keskushallitus on päättänyt koota rahaa heille. Siksi kehoitamme *haaraosastojamme* sopivoin keinoin keräämään omassa piirissään rahaa tähän tarkoitukseen. Ja *yksityisiä* kuuromykkäitä kehoitamme lähettämään myös rahaa. Kaikki avustukset on lähetettävä past. *H. Nybergille Helsinki, Johanneksentie 4*, ennen joulukuun 1 päivää. Tahdomme, että Suomen kuuromykkäin yhteinen lahja Saksan kuuromykkille tulisi heille *joululahjaksi*. Pienikin avustus on tervetullut, sillä tätä kirjoittaessamme vastaa 15 penniä Suomen rahassa 1 miljoonaa Saksan markkaa. Pyydämme laskea avunpyyntömme myöskin k. m. koulujen opettajain ja yleensä k. m. ystäväin sydämille. Koettakaamme saada joululahjamme Saksan kärsiville kuuromykkille niin suureksi kuin suinkin. Saksa on opettanut Suomelle kuuromykkäin puheopetusmetodin. Me olemme siis kiitollisuuden velassa Saksalle.

Siis: kukkarot ja sydämet auki! Ennen joulukuun 1 päivää kertyköön runsas avustus joululahjaksi onnettoman, sodan rasittaman, nääntyvän Saksan onnettomille kuuromykkille!

Suomen K. m. Liiton keskushallitus.

Tilitys] kertyneistä varoista julkaistaan tässä lehdessä.

Muistelma Kuopion kuuromykkien jatkokursseilta kesäkuussa v. 1923.

Ollessani Kuopion jatkokursseilla johtaja Kahma puhui vankien ystävästä, vapaaherratar Matilda Vredestä. Hän lupasi kerran tulla eräseen vankilaan puhumaan vangeille. Sinne mennessä hän lankesi vankilan portaissa ja sääri meni poikki. Silloin hänen päässään risteili kaksi ajatusta; menenkö takaisin vai menenkö puhumaan vangeille? Silloin hän päätti: koska minä olen luvannut tulla puhumaan vangeille, niin minun täytyy mennä, vaikka se on vaikeaa. Ja hän meni ja piti vangeille puheen. Sen loputtua vartijat kantoivat hänet vaunuihin ja hän meni

kotiin kuvernöörin taloon ja sinne kutsuttiin lääkäri. Lääkäri tarkasti katkennutta jalkaa ja kun hänelle kerrottiin, että hän piti vangeille puheen, vaikka sääri oli poikki, niin lääkäri ihmetteli ja sanoi: „se on mahdotonta“! Mutta Matilda Vredestä se ei ollut mahdotonta. Häntä kannusti velvollisuuden tunto.

Samalla tavalla meillä jokaisella pitää olla velvollisuuden tunto, niin että tahdomme täyttää sopimamme tehtävät, vaikka ne ovat usein vaikeita. Silloin me nautimme yleistä luottamusta, joka on suurempi aarre kuin mikään rikkaus.

Pekka Poikselkä.

Frans Leijon.

Jatkoa.

Koulussa sujui työ hyvin. »Vanha Aatami» asui kyllä vielä pojan sydämessä vaikkakin henkiset käsitteet vähitellen alkoivat selvitä hänelle. Usein oli hän tottelematon, usein piti häntä rangaista. Kerrankin lähetettiin hänet rangaistukesksi viikoksi maalle. Kotiin palattuun oli hän kauan aikaa tottelevaisempi ja opinhaluinen.

Fransin oli luonnollisestikin vaikea oppin käsittämään yliaistillisia käsitteitä ja vasta pitemmän ajan kuluttua rupesivat ne selkenemään hänelle. Kerran oli hän neiti Heikelin mukana eräässä rukoushuoneessa ja sai hartaushetken loputtua tervehti saarnaajaa. Frans luuli aluksi, että saarnaaja oli Jumala ja tunsu itsensä ylen onnelliseksi kun oli saanut kätellä itse Jumalaa. Neiti Heikel kertoi sitten Fransille, että saarnaaja oli vain Jumalan ystävä, mutta että Jumala ei asukaan maan päällä vaan ylhäällä. — Koko tien kotiin palatessa mietti Frans tätä asiaa. Lopuksi luuli hän päässeensä asian perille. Päästyään kotiin koulun asuntolaan ei hän antanut rauhaa hoitajilleen, vaan pyysi päästä ylös vinnille. Hän tahtoi sieltä etsiä Jumalaa, sillä kun Jumala ei kerran asu maan päällä, vaan jossain ylempänä, niin kaitpa Hän sitten on vinnillä. Oli jo ilta myöhä ja hoitajattaria vähän pelotti lähteä kapuamaan pimeälle vinnille, mutta mikään ei auttanut. Frans tahtoi itsepäisesti päästä tuntemaan Jumalaa ja lopuksi saatettiin hänet vinnille. Sieltä etsi hän kaikista nurkista. Innoissaan löi hän otsansa milloin kattohirsiin milloin pylväisiin. Turhaan etsittyään Jumalaa kaikkialta tunsu hän syvästi pettyneensä kun ei Häntä mistään löytänyt. Jonkun ajan perästä käsitti Frans, että taivas, joka on Jumalan asunto, on korkeammalla kuin asun-

tolan vintti. — Eräänä talvena oli laitettu kelkka-mäki koulun pihamaalle oppilaita varten. Fransia oli kielletty yksin menemästä sinne. Kiellosta huolimatta tämä kuitenkin kerran haki jostain kelkan ja laskea huristi alas mäkeä törmäten aika vauhtia tikapuita vastaan. Hän sai ammot-tavan haavan päähänsä ja kannettiin tajuttomana sisään. Kun haava puhdistettiin ja Frans taas tuli tajuihinsa viittasi hän: »minä olin tottelema-ton siksi rankaisi Jumala minua.» — Silloin hän ensikerän ymmärsi että äranagaistus voi seurata tottelemattomuutta ilman ihmiskäden välitystä.

Frans oli kehittynyt vähitellen niin pitkälle, että saattoi olla yhdessä toisten oppilasten kais-sa luokalla. Opetettaessa meneteltiin siten, että »tulkki» (joku oppilastovereista) viittomakielellä ja sormiaakkosilla »puhui» hänen käsiinsä sen, mitä opettaja opetti. Usein sattui, että hän vaikka oli sokea, käsitti opetuksen nopeammin kuin toiset. Näin on Frans kouluaikanaan saanut oppia saman verran kuin toisetkin oppilaat. Vie-läpä voimistelussakin tahtoi Frans olla mukana ja teki liikkeitä minkä taisi pitäämällä käsiään li-kinnä olevan toverin olkapäillä. Tuskin voi toi-nen kuvitella mielessään miten paljon kärsivälli-syyttä ja tarmoa vaadittiin sekä Fransilta itsel-tään että hänen opettajiltaan tässä työssä.

Vuodesta vuoteen jatkui Fransin kehitys. Va-paa-aikoina kuljetti neiti Heikel häntä milloin minnekin oppimaan, milloin veturitalliin, jossa hän sai koetella veturin eri osia, milloin matkus-taja- ja tavaravaunuihin, joitten rakenteen Frans tarkoin tutki. Niinpä vei neiti H. hänet m. m. purjeveneeseen tahi höyrylaivaan, jossa tutki-

Frans ajaa pyörällään.

Frans Leijon hernemaassaan.

muksia tehtiin alkaen kapteenin komentosillalta alas lastiruumaan saakka. Ollessaan matkoilla neiti Heikelin kass asai hän käydä tehtaissa, pajoissa, myllyissä y. m. Että Fransilla todella oli hyötyä näistä matkoista ja että hän oli käsittänyt mitä hän »näki», sen voi päättää siitä, että hän esim kerran tutkisteltuaan tarkoin veturia osasi jälestäpäin läkkipelistä tehdä pienen leikkijunan. Toisen kerran laittoi hän pienen höyrylaivan ja itse keksi ja valmisti hän kaikenlaisia pikku esineitä pellistä. Yleensä kaiken, minkä teki, suoritti hän mitä huolellisimmin. Eräs hänen parhaista töitään on pieni tuulimylly, joka oli yksityiskohtia myöten niin tarkoin tehty, että ei myllärin sänkyäkään oltu unhotettu. Myllyn siivet toimivat erinomaisesti ja tuulisella ilmalla pantiin mylly käyntiin.

Hänen tuntoaistinsa oli hämmästyttävän kehittyneet. Kun hän vaan perinpohjin sai käsin koetella jotakin henkilöä ja varsinkin tunustella tämän käsiä, niin miltei poikkeuksetta saattoi Frans tuntea hänet seuraavalla kerralla tavatessaan. Frans tunsu tavallisesti vielä pitkien aikojen kulluakin henkilöt, joihin hän oli tutustunut.

Koulun lähellä asui eräs sokea, kuuleva ja puhuva herra. Frans sai tietää, että herra osasi sorvata. »Jos tuo sokea herra osaa sorvata, niin kyllä kai minäkin siihen pystyn» tuumaili Frans. Ja niin pyysi hän neiti Heikeliä lähtemään kanssaan tuon sokean herran luo. Neiti H. ei aluksi ollut suostuvainen Fransin pyyntöihin sillä ymmärsihän hän, ettei sokealle kuuromykkälle sorvarin ammatti ole sopiva, vaan päinvastoin vaarallinen hänen hengelleen ja jäsenilleen. Frans pyysi ja pyysi, mutta turhaan. Tyytymättömänä ja su-

rullisena lausui Frans vihdoin: »Kun ei kukaan ihminen halua opettaa minua sorvaamaan täyty minun pyytää Jumalaa opettajakseni.» Pitkän aikaa hautoi Frans mielessään tätä ajatustaan kunnes hän eräänä päivänä meni veistohuoneeseen, haki sorvin ja yritti ominpäin sorvata. Ja katso ihmettä: Frans osasi käyttää sorvia! Olihan hän rucullut Jumalalta sorvaustaitoa. Fransin mielestä oli aivan luonnollinen asia, että siten vaikeudet poistuvat ja niin alkoi hän turvallisesti työnsä. Myöhemmin sai Frans sitten todella opetella sorvausta. V. 1898 oli merkkivuosi hänen kehityksessään, sillä sinä vuonna sai hän oman sorvin neiti Heikeliltä. Hänestä tuli sitten oikein etevä sorvaaja. Hänelle hankittiin pieni keinutuoli malliksi ja tähän saakka on hän valmistanut monta kymmentä samanlaista keinutuolia.

Eräänä päivänä oli Frans innokkaasti työssä ja meni puuvajaan hakemaan koivuhalkoa sorvaukseensa. Valikoituaan ison aikaa vajassa halkoja palasi hän kiihtyneenä sisälle. Hän meni suoraan neiti Heikelin huoneeseen ja kertoi: »minua niin suututtaa ja surettaa kun koko puuvaja on täynnä fariseuksia.» »Kuinka niin, mitä tarkoitat» kysyi neiti Heikel. »Niin» vastasi Frans, »minä kun olen kauan etsinyt sopivaa sorvauspuuta halkovajassa. Kun koettelen halkoja päältäpäin tuntuvat ne aika hyviltä, mutta kun rupean sorvaamaan niin huomaa, että ne kaikki ovat sisältä mädänneitä.» — Neiti Heikelillä sattui silloin olemaan kaksi tuttavaa vieraina. Haihduttaakseen Fransin mieliharmia kutsui neiti H. hänet sisään ja sanoi: »tule tänne niin esittelen sinut eräälle neidille, joka on filosofian maisteri. Tiedätkö mitä se merkitsee?» »Odottakaapa kun mietin» sanoi Frans ja pani syvämielteen näköisenä etusormen otsalleen. »Kyllä, jo tiedän» sanoi hän hetken perästä, — »filosofian maisteri on sellainen ihminen, jolla on laakerinlehtiä pään päällä, mutta viisautta pään sisässä.» — Aika kului edelleen ja Fransinkin päässä viisus kasvoi. Jokaista sopivaa hetkeä käytettiin tietojen kartuttamiseen. Neiti Heikel luki ja seurusteli Fransin kanssa kaikki loma-aikansa. 20-vuotiaana lopetti Frans koulunkäyntinsä, jolloin neiti Heikel otti kokonaan hänet hoitoonsa. Häntä miellytti yhä sorvaustyönsä. Minkä hän työllään ansaitsi sai hän tavallisesti käyttää miten tahtoi. Kerrankin tuli hän neiti Heikelin luo kysymään sai-

siko hän säästää rahojaan äidilleen matkaraheiksi. Hän toivoi nimittäin, että äiti kerran saisi tulla Pietarsaareen nähdäkseen sen uuden maailman, jossa Frans nyt onnellisena eläi. Hänen pyyntöönsä suostuttiin mielihyvällä. Frans rupesi säästämään ja neiti Heikel alkoi tiedustella missä hänen vanhempansa asuivat. Sillä yhteys Fransin kodin kanssa Mynämäellä oli koulu-aikana kokonaan katkennut. Ei kukaan tiedustellut Fransia, eikä kotiin kirjoitettuihin kirjeisiin tullut mitään vastausta. Pitkän ja laajan kyselyn ja kirjeenvaidon jälkeen saatiin lopullisesti tietää, että Fransin äiti oli jo kuollut joku aika sitten. Perheen toisten jäsenten olinpaikka oli tuntematon. Frans ei siis koskaan tavannut enää äitiään. V. 1901 vuorattiin Fransille asunto Pietarsaaren maaseurakunnassa entisen hoitajan luona, joka nyt oli siellä talossa emäntänä. Fransin täytyi ensinnä tottua ja tutustua uuteen ympäristöönsä. Se kävi hämmästyttävän nopeasti ja pian oppi hän tuntemaan talon ympäristöineen yhtä hyvin kuin »viisi sormeaan». Täällä sai hän nyt jatkaa työskentelyään. Niin kului Fransin aika huolettomasti ja silloin tällöin sai hän käydä kaupungissa neiti Heikeliä tapaamassa. V. 1902 oli Helsingissä yleinen kuuromykkäin kokous. Sinne sai Fransin matkustaa neiti Heikelin mukana. Kokouksen yhteyteen oli järjestetty kuuromykkäin töitten näyttely. Tässä näyttelyssä saivat katselijat nähdä siis kuuromykkä-sokeankin työssään sorvinsa ääressä. Kun Frans eräänä näyttelypäivänä seisoi sorvinsa vieressä täydessä työssään saapui hänen luokseen eräs herrasmies, joka näytti suurella mielenkiinnolla seuraavan hänen työtään. Tämä herra ei ollut kukaan muu kuin itse Robert Jegerhorn, jonka toimesta ja avulla Frans aikoinaan pääsi koulutielle. Tarvitsee tuskin mainita, että herra Jägerhornin ja Fransin tapaaminen oli sydämellinen ja liikuttava. Fransin iloa lisäsi yhä se, että hra Jägerhorn lahjoitti hänelle rahasumman.

(Jatkoa.)

Tietoja kotimaasta.

40 vuotta täytti lokak. 1 p:nä Tampereen k.m. yhdistyksen puheenjohtaja, neiti *Siiri Talvia*. Piakkoain vietetään Tampereen k.m. yhdistyksen 25 vuotisjuhlaa ja sen johdosta julkaistaan pitempi kertomus yhdistyksen toiminnasta ja vaiheista 25 vuoden aikana. Neiti Talvia on ollut tämän yhdistyksen sieluna ja kunnioitusta herättävänä puheenjohtajana läpi monien vuosien. 25 vuotiskertomuksessa kuvataan siis tarkemmin hänen merkitys-

tään ja toimintaansa Tampereen ja lähiseutujen kuuromykkäin keskuudessa. Emme siis tässä siitä sen enempää kerro. Syntymäpäivänään sai n:ti Talvia paljon onnittelevia ja liikuttavia ystävyiden osotuksia tovereiltaan läheltä ja kaukaa, m.m. Helsingin k.m. yhdistykseltä, Tampereen N.N.K.Y:lta y.m. Talvian perheessä oli niinä aikoina muitakin merkki- ja juhlapäiviä. Syysk. loppupäivinä täytti Siiri Talvian vanha isä 90 vuotta ja hänen veljensä vaimo, kuuromykkä rouva *Tilda Helin* 50 v. syysk. 30 p:nä.

Tampere. Sunnuntaina elokuun 26 p:nä Tampereen kuuromykille pidettiin hartaushetki Kaupunkilähetyksentalolla. Opettajattaret neidit Anna Nyström ja Naema Helsingius Turusta puhuivat hengellisiä puheita. Lopuksi lausui neiti Ina Nordlund Porista hengellisiä lauluja. Ikävä, kun harvinaiseen hartauskokoukseen tuli vain 9 km:ää.

Tampereen ympäristön kuuromykkät kokoontuvat tavannumukaiseen jumalanpalvelukseensa pyhäinmiesten päivänä marrask. 4 p:nä Johanneksen kansakoululla Tampereella. Kokoonnutaan lauantaina 3 p. kl. 6 i. p. Huom! „Lesken ropo“-laatikot avataan!

Hautakiven paljastus. Syysk. 30 p:nä paljastettiin Helsingin hautausmaalla k.m. opettajan D. F. Hirnin ja hänen puolisonsa hautakivi. Tilaisuudessa oli läsnä vainajin tytär, vapaaherratar Julia v. Bonsdorff perheineen sekä suuri joukko Helsingin k.m. Juhlattaisuudessa piti ensin past. H. Nyberg puheen. Sen jälkeen laski hra A. Norstedt seppeleen Turun k.m. yhdistykseltä, jonka perustajia vainajat olivat. Hrat J. Sundberg ja E. Karilas laskivat Helsingin K.m. yhdistyksen seppeleen, edellisen pitäessä kauniin puheen. Lopuksi „lauoi“ suuri kuuromykkäin „kuoro“ hautauslulun ja juhlatilaisuus päättyi tähän. Hautakivi on vaaleanharmaata graniittia ja on se kaunis ja arvokkaan näköinen.

70 vuotta täytti lokakuun 3 päivänä neiti *Wilhelmiina Lundström* Forssassa.

70 vuotta täytti lokakuun 20 päivänä rouva *Maria Hellä*.

Past. Huugo Nyberg on matkustanut lyhyelle opintoretkelle Tanskaan ja palaa kotiin vasta lokakuun loppupäivinä. — Pyydetään niitä arv. henkilöitä, jotka ovat luvanneet kirjoituksia „Kuuromykkäin Jouluun“ ja K.m. lehteen lähettämään ne hyvissä ajoin ennen lokakuun loppua hänelle Helsinkiin.

URHEILUOSASTO

Turun ympäristön urheilukilpailut. T. K.u.-seura „Valppaan“ jäsentenväliset kilpailut pidettiin 15. IX. Turun Urheilupuistossa. Parhaat tulokset seuraavissa urheilulajeissa olivat:

100 m juoksu: A. Heinonen 13,5; 400 m juoksu: A. Heinonen 62,9; pituushyppy: A. Heinonen 4,95; kolmi-loikkaus: L. Silfvergren 10,81; korkeushyppy: L. Silfvergren 1,41; kuulantyoöntö: I. Forsell 9,85×8,43=18,28; kiekonheitto: I. Forsell 25,89×23,30=49,19. Paremmalla kädellä heitot suoritettiin keihäänheitossa, mutta ei voitu jatkaa huonommalla kädellä sen takia, että kaikki keihäät ovat katkenneet. I. Forsell (paremmalla) 38,09.

Parhaimman pistesumman perusteella saivat I. A. Heinonen 478,19 pist., II. I. Forsell 470,41 p., III. L. Silfvergren 469,85 p., IV. O. Tuominen 442,63 p.

1500 m juoksu: A. Heinonen 4.45,5 ja 5000 m juoksu: J. Elmén 18.29. Molemmilla matkoilla: I J. Elmén 154,88 pist. (aika 23 min. 14,8 sek.); II U. Lehtimäki 151,30 p, III A. Heinonen 151,20 p.

Naisten 100 m juoksu: I A. Eloranta 16,5; II Salli Hallin 1,25 m. jälessä, III Katri Iso-Ettala 6 m. jälessä.

Haapaniemi yhä edistynyt. Ilmajoen Kisailijain urheilukentän vihkiäisten yhteydessä toimeenpannuissa kansallisissa kilpailuissa 4—5. VIII. 23. heitti Asser Haapaniemi keihästä 48,05, saaden kolmannen palkinnon. Hän oli viides kiekossa tuloksella 32,90.

Kyminlaakson Kuuromykkäin V. ja U. s. „Tähti“ aikoo pitää arvokassisältöiset ohjelmalliset ilmat marraskuun 10 päivänä Lahdessa ja 11 päivänä Kuusankosken seuratalolla.

Ohjelmassa on Tervehdyspuhe, „Setä“ 1 näytöksinen huvinäytelmä kirj. Samuli S., „Variksen peljätin“ 2 näytöksinen ilveily. Taikaihmeet esittää tunettu taikuri O. Wetzell Helsingistä. Ja lopuksi karkeloa pianon säestyksellä.

Lahden ja Kouvolan (jonka lähellä Kuusankoski sijaitsee) ympäristön kuuromykät, pitäkää nämä tilaisuudet muistissanne. Ja saapukaa oikein joukolla ohjelmaa seuraamaan.

Kuuromykkäin joulu v. 1923.

Kuuromykkäin oma Joululehti ilmestyy taas tänäkin vuonna tuomaan hyödyllistä ja huvittavaa joululukemista Suomen kuuromyckille ja heidän ystävilleen. Lehti ilmestyy runsaasti kuvitettuna, m. m. julkaistaan joukko kuvia huomattavammista tapauksista kuuromykkämaailmassa v. 1923, kuten Mikkelin yleisestä k. m. kokouksesta, jatkokursseilta Kuopiossa, Turun piirikokouksesta y. m. Sen lisäksi liittyy kuvia lehden kirjoituksiin. Kirjoituksia ovat luonneet eräät kuuromykkäin opettajat (Savolainen, Pesonen, Paulaharju, Engblom) matkapapit y. m. On toiveita saada ulkomailtakin k. m. opettajilta avustusta. Lehden sisältö on siis vaihtelevainen ja mahdollisimman hyvä.

Kuuromykät! Ruvetkaa taas tänäkin vuonna, kuten ennenkin, ahkerasti tilaamaan ja myymään omaa joululehteänne. Sen hinta on 5 mk. Asiamiehet saavat 1 kappaleen ilmaiseksi jokaisesta myymästään 10 kappaleesta. Ja parhaimmille asiamiehille jaetaan 3 palkintoa, maalaisille erikseen ja kaupunkilaisille erikseen: I palk. 50 mk., II palk. 30 mk. ja III palk. 20 mk. Tilaukset on tehtävä *ennen joulukuun alkua* osoitteella „*Kuuromykkäin joulu*“ Helsinki, *Johanneksentie 4*. Levittämällä joululehteä teette kuuromykkäin asian tunnetuksi laajoihin piireihin maassamme. — Joululehden julkaisija on Suomen Kuuromykkäin Liitto. Toimituksesta vastaavat J. Sundberg, E. Karilas ja Huugo Nyberg. Kaikki joululehteä koskeva kirjeenvaihto on osoitettava past. *H. Nybergille*.

Toimitus.

Kutsumus

Tampereen Kuuromykkäinyhdistyksen *Esitelmäpäiville*. Täyttäänsään 25 vuotta Tampereen Km. yhdistys järjestää Esitelmä-päivät Tampereen ja sen ympäristön kuuromyckille Johanneksen kansakoululla Tampereella ensi marraskuun 16, 17 ja 18 p:nä 1923. Perjantaina marraskuun 16 p:nä klo 5 i. p. alkaa vastaanotto- ja esitelmä-illanvietto. Ohjelma nähdään kokouspaikalla.

Luennoitsijoina on päätetty pyytää esiintymään johtaja J. E. Pesosta Turusta, opettajatar Anna Vainiota Jyväskylästä ja Liiton pääsihteeriä pastori H. Nybergiä. Terve tuloa!

Johtokunta.

Riihimäen

K:mykkäin Yhdistyksen ilmat pidetään Suojeluskunnan talolla (ent. Palokunnan talolla), alkaen klo 7 j. p. lauantaina 27 p:nä lokak. Arvokas ohjelma m. m. O. Wetzellin taikanäytännöt. Seuraavana päivänä on R:mäen K:mykkäin Yhdistyksen 10 vuotisjuhla, jonne tulee S. K. Liiton puhujat H:gistä. S. K. Liiton haaraosastoista edustajia ja k:mykkiä. Juhlaan osaanottajan on ilmoitettava Lauri Vainolalle osoitteella *Oitti*, Puujaa tai telefoonilla Hausjärvi Puujaan Vainola jotta järjestetään makuupaikkoja. Terve tuloa!

Valokuvia

Turun esitelmäpäivien aikana 17. 9. Paraisille tehdyiltä matkalta:

- 1) Lähtö Turusta.
- 2) Paraisilla kalkkivilouhimon reunalta.
- 3) Louhimon pohjalla.
- 4) Lähtö Paraisilta.

Kuvat 3 mk. kpl., postimaksu sisältyy samaan, lähet. jälkim. vaatim.: turkulaiset voivat saada *E. Savisqaren* kautta 2: 75 kpl.

Hj. Arimaa

Rauma, Kuninkaank. 37.

Kuuromykkä palvelijatar,

joka ymmärtää ja tahtoo mielellään hoitaa lehmii (3 lehmää) ja pestä pyykin saa hyväpalkkaisen paikan 1 p:stä marraskuuta palstatilallamme Räckhalsissa lähellä Helsinkiä. Ennestään on meillä jo kuuromykkä miespalvelija maalla sekä palvelijatar kaupunkikodissamme. Ruoka ja yöpito tulee talosta. Todistukset ja suositukset ovat lähetettävät allekirjoittaneelle, os. *Fredrikinkatu 26 Helsinki*.

Martti Pihkala.